

Хочеш навчити співати – покажи, як!

В середу, 6 листопада 2019 р. у Великій залі Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського відбувся концерт викладача кафедри сольного співу та оперної підготовки ХНУМ імені І. П. Котляревського Олександри Кузьміної. Маючи значний концертний досвід, набутий протягом роботи в Харківській обласній філармонії, та поєднуючи його з аналітичністю кандидата мистецтвознавства, Олександра Кузьміна склала надзвичайно структуровану програму, зручну для сприйняття. Взагалі, відчувалося, що співачка не індиферентна до своїх слухачів: з огляду на те, що це студенти училища, вона надрукувала програмки з текстами та перекладами арій, що лунали, а також з відомостями про себе та концертмейстера, Євгенію Присяжну. Сам концерт складався з декількох історико-стильових блоків, що надавало логічності його побудові.

Концерт почався з музики епохи бароко, що є вкрай показовим – адже саме цей репертуар є провідним на початку навчання співака. Олександра гідно продемонструвала високий рівень технічної майстерності: в пасажах було гарно чути кожен ноту, а кантілена була ретельно вивірена і не ставала занадто в'язкою. Поєднання арії «Bereite dich, Zion...» з Різдваної ораторії Й. С. Баха та арії Адмета з опери «Адмет, цар Фессалійський» Г. Ф. Генделя дозволило наочно показати різницю між емоційним тонутом двох майстрів бароко.

Наступні три арії пролунали італійською мовою, але в кожній з них були підкреслені свої аспекти: передача емоцій через типові афекти-інтонації в арії Дорабелли з опери «Так чинять усі» В. А. Моцарта, натхненна віртуозність в каватині Розіни з опери «Севільський цирульник» Дж. Россіні та наївність, змішана з захопленістю життям в каватині Ромео з опери «Капулетті та Монтеккі» В. Белліні.

Блок російської музики мав ще і явно виражену просвітницьку функцію – адже навряд чи хтось зі студентів ХМУ до того чув Сцену, аріозо та пісню Кащійовни з опери «Кащей Бессмертный» М. А. Римського-

Корсакова чи несправедливо рідко виконувані романси С. Рахманінова «Я опять одинок», «Пред иконой» та «О, не грусти».

В оперній сцені Олександра змогла показати, як слід вибудовувати форму навіть в досить розмитих фрагментах, а також як слід створювати колоритний та переконливий образ. А звернення до сповідальних та глибоко трагічних романсів після казкової за суттю музики дало приклад студентам швидко налаштуватися на твір іншого змісту.

Різні грані лірики було представлено в творах Р. Штрауса: в монолозі Октавіана з опери «Кавалер троянд» та в трьох романсах («Allerseelen», «Zueignung», «Morgen»). Для майбутніх виконавців надзвичайно важливо було почути приклад майстерного володіння пластикою голосу, і вміння наситити своїм змістом твори, що на перший погляд здаються неймовірно простими, але вимагають виконавської зрілості для повноцінного прочитання.

На завершення концерту пролунав цикл з семи іспанських пісень М. де Фальї. Вони пролунали палко й темпераментно, а слухачі мали нагоду пересвідчитися, що академічна манера виконання не виключає можливості більш широкого звукоутворення, притаманного іспанській народній музиці – можна було б сказати, що цикл де Фальї та арію В. А. Моцарта виконували дві різних співачки. Окрім того, це стала третя іноземна мова протягом одного концерту – і всі могли почути бездоганну артикуляцію як в італійській, так і в німецькій та іспанській мовах.

Сам виступ пройшов на дуже професійному рівні, однак його не можна назвати бездоганим: голос не «летів» до зали, але це значною мірою пов'язано з акустикою Великої зали, не пристосованої до вокальних концертів. Аналогічні проблеми виникнули і у Євгенії Присяжної, адже рояль мав відчутно скляний тембр, що дуже ускладнювало гру *legato* та ефекти, пов'язані зі зображенням простору. Але концертмейстер виявила себе справжнім професіоналом, нівелювавши ці перепони та створивши максимально комфортне та виразне тло для солістки. Так виступ Олександри

Кузьміної довів, що і в таких умовах можна зробити надзвичайно багато. І це стало гарним посилом та прикладом для майбутніх поколінь музикантів.